

DALAK

Mehmet Eşref ULUTAŞ¹

TERMİNOLOJİ

- » Splenomegali: Boyut ve ağırlık olarak dalağın büyümesine denir (1).
- » Masif splenomegali: Dalağın iliak kanatlara kadar büyümesi, orta hattı geçecek kadar genişlemesi veya 1500 gr'dan fazla ağırlıkta olması olarak tanımlanır (2).
- » Hipersplenizm: Splenomegali ile birlikte anemi, lökopeni veya trombositopeni gibi sitopenilerin herhangi biri veya tümü ile karakterize edilen bir sendromdur (3).
- » Splenik subkapsüller hematom: Travmatik veya travmatik olmayan nedenlerle ortaya çıkan dalak kapsülü altındaki kanamalardır (4).
- » Splenik rüptür: Dalağın travmatik veya travmatik olmayan nedenlerle parankiminin yırtılmasıdır (5).
- » Splenik infarkt: Dalak enfarktüsü, dalağa giden kan akışının bozulması sonucu doku iskemisinin ve sonunda nekrozun olduğu süreçtir (6).
- » Aspleni: Dalağın yokluğu anlamına gelir (7).
- » Splenik ven trombozu: En sık pankreatit veya pankreas kanserine bağlı ortaya çıkan, splenik venin tromboze olduğu nadir bir durumdur (8).
- » Aksesuar dalak (splenokuli): Aksesuar dalak, dalağın ana gövdesinden ayrı bir yerde bulunan küçük bir dalak dokusu nodülüdür.
- » Splenik hamartom (Splenoma): Splenik hamartom normal dalak elemanlarının anormal yerleşimiyle karakterize dalağın nadir görülen benign bir malformasyonudur (9).

¹ Uzm. Dr., Derecik Devlet Hastanesi, Genel Cerrahi Kliniği, esref_ulutas@hotmail.com

SONUÇ

Özellikle travma hastalarında hastaların vital bulgularının öncelikli olarak değerlendirilmesi dalak ve diğer intraabdominal organ yaralanmaları açısından çok önemlidir. Splenomegali, palpasyon ve perküsyonla tespit edilebilir bir durumdur. Yapılacak tetkik ve görüntüleme yöntemlerinden önce mutlaka anamnez ve fizik muayene adımları doğru bir şekilde uygulanmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Paz-Y-Mar HL, Gonzalez-Estrada A, Alraies MC. Massive splenomegaly. *BMJ Case Rep.* 2013;29. doi: 10.1136/bcr-2013-200515.
2. Chapman J, Goyal A, Azevedo AM. Splenomegaly. [Updated 2022 Aug 8]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2022 Jan. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK430907/> [Accessed 11th March 2023]
3. Lv Y, Lau WY, Li Y, et al. Hypersplenism: History and current status. *Exp Ther Med.* 2016;12(4):2377-2382. doi: 10.3892/etm.2016.3683.
4. Patel VG, Eltayeb OM, Zakaria M, et al. Spontaneous subcapsular splenic hematoma: a rare complication of pancreatitis. *Am Surg.* 2005;71(12):1066-9.
5. Akoury T, Whetstone DR. Splenic Rupture. [Updated 2022 Jul 18]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2022 Jan. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK525951/> [Accessed 11th March 2023]
6. Chapman J, Helm TA, Kahwaji CI. Splenic Infarcts. [Updated 2022 Sep 1]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2022 Jan. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK430902/> [Accessed 11th March 2023]
7. Ashorobi D, Fernandez R. Asplenia. [Updated 2022 Nov 12]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2022 Jan. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK538171/> [Accessed 11th March 2023]
8. Akhondi H, Ganjali S, Nagalli S. Splanchnic Venous Thrombosis. [Updated 2022 Jul 4]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2022 Jan. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK553170/> [Accessed 11th March 2023]
9. Tsitouridis I, Michaelides M, Tsitouridis K, et al. Symptomatic splenoma (hamartoma) of the spleen. A case report. *Hippokratia.* 2010;14(1):54-6.
10. Yi SL, Buicko JL. Splenectomy. [Updated 2022 Jul 5]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2022 Jan. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK560824/>
11. Feliciano DV, Spjut-Patrinely V, Burch JM, et al. Splenorrhaphy. The alternative. *Ann Surg.* 1990;211(5):569-80. doi: 10.1097/0000658-199005000-00007.
12. Takeyama S, Abe N, Atsumi T. Autosplenectomy. *European Journal of Internal Medicine.* 2022; 96; 109-110.
13. Blouhos K, Boulas KA, Salpigktidis I, et al. Ectopic spleen: An easily identifiable but commonly undiagnosed entity until manifestation of complications. *Int J Surg Case Rep.* 2014;5(8):451-4. doi: 10.1016/j.ijscr.2014.05.010.
14. Morgenstern L. Anatomy and Embryology of the Spleen. Hiatt JR, Phillips EH, Morgenstern L (eds.). *Surgical Diseases of the Spleen.* Berlin : Springer ; 1997. p. 15-24.

GENEL CERRAHİ SEMİYOLOJİ

15. Doherty GM, Fraker DL, Hohn DC. Spleen. Lawrence W (ed.) Current Surgical Diagnosis and Treatment. Lange Medical Books/Mc Graw-Hill medical publishing division.2003. p. 1314-44.
16. Bickley LS. Bates Fizik Muayene ve Anamnez Alma Klavuzu. (Mehmet Akif Karan, Çev. Ed.). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi; 2015.
17. Yavuz DG, Özener Ç. Yetişkinde Fizik Muayene Temel Yöntemler. İstanbul: Rengin Basımevi ;2011.
18. Sert M. Dahili Bilimlerde Anamnez ve Fizik Muayene. Ankara: Akademisyen Kitabevi ;2021.